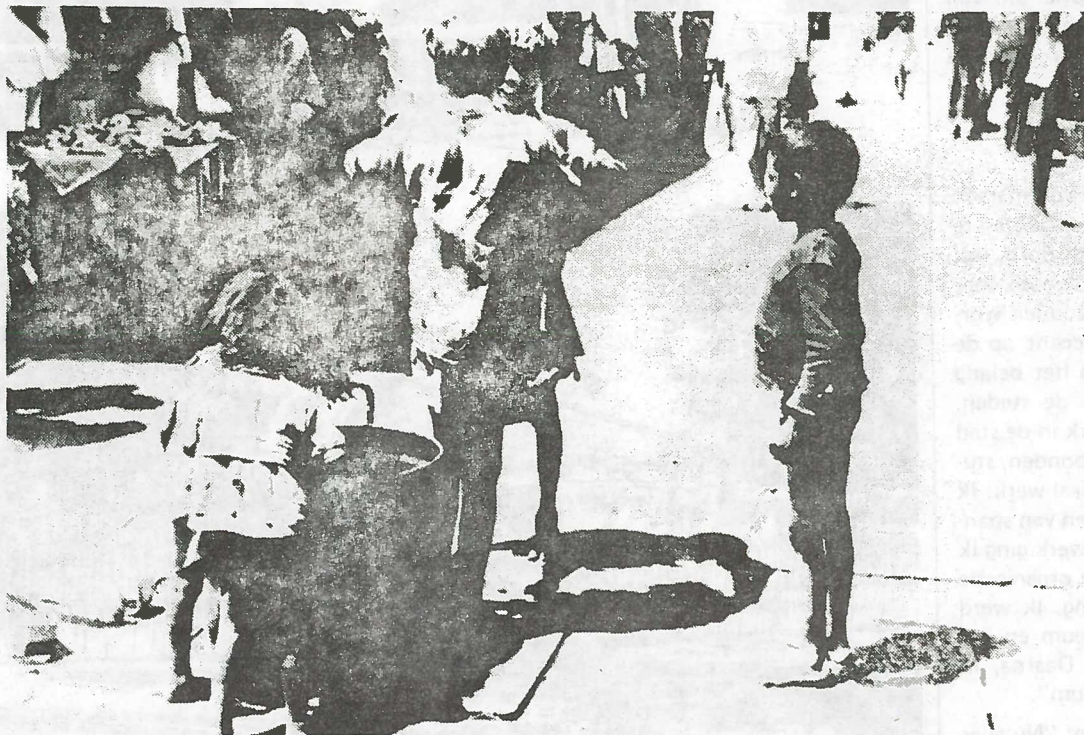

Politiek in India koehandel die de armen links laat liggen

Begin januari gaan de Indiërs naar de stembus. Hoeveel stemmen er uitgebracht zullen worden is volstrekt onvoorspelbaar. Enerzijds heeft de desintegratie van het één-partijstelsel in India gedurende de afgelopen paar jaar vele kiezers in verwarring gebracht; anderzijds heeft de heersende droogte (de ergste sinds een eeuw) ertoe geleid, dat miljoenen Indiërs nu niet direct wakker liggen van de parlementsverkiezingen. Hun graanvoorraden zijn bijna op en de rijsttoegst van dit jaar is nihil in grote delen van Noord-India. Maar overheid en politieke partijen zwijgen: er wordt gewacht tot de ramp een vorm heeft aangenomen, die niet meer te ontkennen valt.

Meer dan ooit tevoren blijkt de politiek in India een koehandel, die niets te maken heeft met belangenbehartiging van de ruim 300 miljoen Indiërs die onder de armoedegrens leven.

DOOR TWAN CUSTERS

In 1975 kondigde Indira Gandhi de noodtoestand af. In haar eigendunk verwachtte ze, dat het uitschrijven van verkiezingen begin 1977 weer een fikse overwinning voor haar zou gaan opleveren. Het pakte anders uit. De ijlings gevormde Janatapartij (een coalitie van vijf partijen met als gemeenschappelijk doel Indira Gandhi te verslaan) onder leiding van Morarji Desai maakte continuering van de noodtoestand onmogelijk.

Indira leed een weergalozes nederlaag. Twee jaar is het Janata-parlement in het zadel gebleven. De tegenstellingen binnen de Janatapartij maakten de val van de regering-Desai afgelopen zomer echter onvermijdelijk. Meteen wierp Indira Gandhi, die al maandenlang op haar kans aan, zich op als kandidaat voor het premierschap. Charan Singh, die om taktische redenen bijtijds uit de partij was gestapt, drong zich naar voren als kanshebber.

Singh kreeg, na een hevige tweestrijd met Desai, de meeste parlementariërs achter zich voornamelijk door de steun van Indira's Congrespertij. Hij werd de nieuwe premier.

Indira, belust op verkiezingen, trok na twee weken haar steun terug en de val van Singh was een feit. Daarop schreef president Reddy parlementsverkiezingen uit. Het startschot voor politiek opportunisme was gegeven. Partijen splitsten, partijleiders liepen over of kregen de bons, nieuwe partijen werden gevormd. Het werd duidelijk, dat voor het eerst in India's geschiedenis geen partij of coalitie van partijen de meerderheid van de stemmen zou kunnen krijgen.

Verkiezingen

Na coalitievorming en het sluiten van zetelakkoorden begint het verkiezingstoneel zich nu langzaam op te splitsen in drie grote partijblokken: de Congrespertij van Indira Gandhi,

die steun zal vinden bij de Congres for Democracy-partij (een groepering van de gewezen Janatapartij); de Congres - Lok Dalalliantie, waarin verenigd de officiële Congrespertij, de Congrespertij van Devraj Urs en Charan Singh's BLD (een

groepering van de gewezen Janatapartij). Het restant van de vroegere Janatapartij, geleid door Jagjivan Ram, fungeert als derde politiek blok.

Begin november zijn de drie partijleiders Gandhi, Ram en Singh aan hun verkiezingscampagnes begonnen. In haar verkiezingstoespraken blameert Indira de andere partijleiders. Met alle mogelijke moeite probeert ze de in 1975 door haar afgekondigde noodtoestand goed te praten.

Maar hopelijk weten genoeg Indiërs zich de gedwongen sterilisaties, het koelbloedig vermoorden van politieke tegenstanders - met name marxisten

- en de schandalige winststijgingen van machtige ondernemingen als Tata en Birla te herinneren. Van hen hoeft Gandhi geen steun te verwachten. Echter, Indira smeert de Indiase kiezer stroop om de mond. Zij pleit voor een krachtig centrum met een ijzeren discipline. Velen zullen weer voor de Gandhi-oligarchie kiezen: niet alleen de elite, waarvoor de inperking van vrijheid niet opgaat, maar ook de arme dorpeelingen en onaanraakbaren. Vooral in Zuid-India, waar men de excessen van de noodtoestand minder heeft gevoeld, is de stemming pro-Gandhi.

Fanatisme

Ditmaal zullen echter ook veel stemmen van onaanraakbaren (India telt zo'n tachtig miljoen onaanraakbaren of Harijans) naar Jagjivan Ram van de Janatapartij gaan. Dit alleen, omdat Ram zelf Harijan is. In geen enkel opzicht vertegenwoordigt hij de Harijans. Ligt in de Congrespertij van Gandhi dictatorschap op de loer, in Rams Janatapartij voeren hindoe-fanatisme en communalisme de boventoon. Dat betekent: politiek gebruik maken van religieuze tegenstellingen. Een deel van de partij zou niets liever willen dan van India een gedisciplineerde hindoestaat maken naar het voorbeeld van Khomeiny's moslimstaat.

Toch zijn de kansen van Janata in de verkiezingsstrijd beperkt. Twee jaar regeren met evenveel repressie als onder Indira en met een nog kwalijker economisch beleid doet het aanzien van de partij geen goed. Charan Singh is de derde kanshebber. Traditioneel heeft zijn Bharatiya Lok Dal veel aanhang onder de rijke boerenstand in Noord-India. Singh stelt, dat het Indiase platteland uitgebuit wordt door de steden. Hij beseft niet, dat er zowel in de dorpen als in de steden onderdrukten en onder-

drukkers zijn. Het platteland afzetten tegen de steden valt niet te rijmen met het feit, dat in de steden ongeveer vijftig procent en op het platteland circa 44 procent van de bevolking onder de absolute armoedegrans leeft. Armoede is dus niet plaatsgebonden, maar klassegebonden. Charan Singh's ideeën worden niet bepaald gedeeld door de coalitie-partner, de officiële Congresspartij. Legt Singh de nadruk op ontwikkeling van het Indiase platteland en met name op de landbouw, de Congresspartij volgt slaafs de lijn, die Jawaharlal Nehru in de jaren vijftig uitstippelde. Ontwikkeling van de zware industrie in de steden heeft voorrang. Even leek de coalitie te breken op deze ideologische verschillen, maar Charan Singh kreeg spijt en in zijn toespraken haalt hij nu Nehru's verdiensten vaker aan dan zijn aanhangers lief is. De linkse partijen - Communist Party of India (CPI), Forward Bloc en Revolutionary Socialist Party en een paar regionale partijen - hebben besloten tot een stemakkoord met de Congress-Lok-Dal-coalitie. Vooral de steun van CPI baart enig opzien, want de officiële Congresspartij en Charan Singh's BLD behoorden altijd tot haar vijanden. Maar alleen op deze wijze kan worden voorkomen, dat Indira's autoritaire machtsvertoon en Janata's hindoe-fanatisme de kop opsteken. De linkse partijen hebben zodoende niet vóór Charan Singh gekozen, maar tegen Gandhi's Congresspartij en Janata. Voor de CPI speelde het gebrek aan vertrouwen in een 'links alternatief' een rol, hoewel de CPI zich voor het eerst afkeerde van Gandhi's Congresspartij en daardoor wegen naar links opende. Velen betreuen het gebrek aan durf van de linkse partijen. Maar lancering van het links alternatief zou, buiten de deelstaten West-Bengalen, Tripura en Kerala, beslist falen als gevolg van een onvoldoende georganiseerd kader. Desalniettemin wint links aan invloed in India. Van de 543 zetels in de Lok Sabha (een soort 2e Kamer) kan zij er 60 à 70 in de wacht slepen. Hoeveel zetels de drie grote partijblokken elk zullen winnen is volkomen onvoorspelbaar. De Congresspartij van Gandhi, driftig bezig met het opsporen van sluimerende elite op het platteland, lijkt de beste kaarten te hebben.

Terwijl de politici druk discussiëren over communalisme en nehruïsme en miljoenen rupees spenderen aan de campagnes, vergeten ze de realiteit om zich heen: het oproer en de grensconflicten in de oostelijke deelstaten. Ze vergeten het tekort aan stroom, dieselolie en kolen en de economische depressie als gevolg van dat tekort en de heersende droogte.

Het feit dat regering en politieke partijen de huidige droogte in Noord-India ontkennen, is onbegrijpelijk en onverantwoord. Grote gebieden in de noordelijke deelstaten hebben al maanden geen druppel regen gehad. De moessonregens hebben naar schatting dertig procent minder regen gebracht dan in normale jaren. Nu het zomerseizoen afgesloten is en het zaaïen van het wintergewas begint, wordt de werkelijke omvang van de ramp duidelijk. In veel gebieden betekende de zomer-opbrengst niet meer dan tien tot vijftien procent van de opbrengst in een normaal jaar. In gebieden waar twee rijstoogsten mogelijk zijn, zou dit tekort nog enigszins opgevangen kunnen worden door de winteroogst, maar de vooruitzichten zijn zo slecht dat veel boeren zelfs afzien van zaaïen.

Een bezoek aan een paar dorpen in het zuidelijk deel van Bihar en aangrenzend West-Bengalen geeft een hopeloos beeld. Mannen, vrouwen en kinderen proberen nog te redden wat er te redden valt. De verdroogde rijst wordt verneden om het tenminste nog als veevoeder te kunnen gebruiken. Een andere graansoort, bajra, staat er even beroerd bij. Irrigatiekanalen en zelfs stuwmeren staan volkomen droog.

Het is duidelijk dat ook nu weer de kleine boeren de dupe worden. De dikku's, zoals de rijke boeren in dit deel van Bihar genoemd worden, hebben het geld om elektrische pompinstallaties aan te schaffen. Er zijn bewijzen dat zij zelfs de pompen, die aan de oorspronkelijke bewoners van dit heuvelachtige, moeilijk toegankelijk bosgebied waren toegewezen, op brutale wijze hebben ingepalmd.

De oorspronkelijke bevolking zal op deze wijze nog vaker in de greep van de landheren blijven. Tot nu toe heeft de centrale overheid Chota Nagpur (het grensgebied van West-Bengalen, Bihar, Madhye Pradesh en Orissa met circa tien miljoen inwoners) niet erkend als 'door droogte getroffen'. Daardoor zijn nog geen hulpprogramma's op gang gekomen.

Fabrieken

Veel boeren hebben geen keus: zij gaan over tot het illegaal kappen van bomen in de staatsbossen om aan geld te komen. Anderen trekken weg naar Patna of Calcutta in treinen en bussen die overvol zijn, gezien het kolen- en dieselttekort. De oorspronkelijke boerenbevolking is ongeschoold. De enige hoop is losvast werk te vinden in de steenfabrieken aan de rand van Calcutta.

Het zijn niet alleen boeren die vanuit Chota Nagpur naar de stad trekken. Ook velen die in de mijnen en fabrieken werken worden met ontslag bedreigd. Fabrikseigenaren maken vaak misbruik van de situatie. Chota Nagpur is één van de rijkste erts- en mineraalgebieden ter wereld, maar de bewoners van dit gebied hebben de vruchten van deze rijkdom nooit mogen plukken. Die waren weggelegd voor de geldschietters uit Calcutta en Bombay, die hier hun kalksteen- en kolenmijnen, hun cement- en staalfabrieken vestigden. Men had voornamelijk geschoolde arbeiders nodig. De oorspronkelijke, op landbouw ingestelde, bevolking viel eens te meer uit de boot. Nu als gevolg van de droogte het aanbod van arbeiders stijgt drukken de fabrikseigenaren de lonen tot een derde van het verplichte minimumloon van f 1,40 per dag. Vakbonden en overheid zijn niet in staat een vuist te maken tegen deze ontduiking van de loonwet. De mijnen en fabrieken zijn immers particulier bezit en overheidsingrijpen zal direct tot sluiting leiden.

Als de centrale overheid haar graanschuren niet snel opent, zal de ramp niet meer te overzien zijn. Eenentwintig miljoen ton graan ligt in de overheidssilo's weg te rotten of te wachten op export. Door het prijsjondersteunend overheidsbeleid ten aanzien van graanleveranciers - doorgaans grote boeren - is de graanprijs zo hoog opgelopen dat alleen de rijke Indiërs de granen kunnen kopen. Worden de hulpprogramma's niet snel uitgebreid, dan telt een stad als Calcutta in januari minstens een miljoen inwoners meer. De overheid zal enerzijds moeten zorgen voor alternatieve werkverschaffing en directe voedselhulp, anderzijds zal zij het verlies van de winteroogst tot een minimum moeten proberen te beperken. Hulpprogramma's moeten op gang komen voordat de kleine en landloze boeren gedwongen zijn hun lapje grond of hun vee te verkopen. Anders verliezen zij dit karige bezit aan produktiemiddelen en zullen de kleine boeren tot landloze boeren en de landloze boeren tot gebonden arbeiders degraderen. De enorme graanvoorraden bieden mogelijkheden voor 'voedsel-voor-werk'-programma's, zoals ze al enkele jaren succesvol draaien onder de

Links-Front-regering in West-Bengalen. Maar in deelstaten als Bihar en Madhya Pradesh heeft men weinig ervaring met deze programma's. De uiterst reactionaire regeringen van die deelstaten zien de noodzaak niet in van deze tijd en moeite vergende programma's. Alles wijst er in Chota Nagpur op, dat de managers van de 'voedsel-voor-werk-programma's' granen achterhouden en verkopen. De overheid oefent nauwelijks controle uit: corruptie is aan de orde van de dag.

Transportprobleem

Buiten deze problemen is er nog dat van distributie en transport. Hoe kan de Food Corporation of India voorkomen dat het graan in handen valt van nietsontziende woekeraars en profiteurs? Hoe kunnen de spoorwegen dit voedsel transporteren als er onvoldoende kolen voorhanden zijn (door gebrek aan stroom in de kolenmijngebieden) en onvoldoende diesel (door een lange staking bij de Indian Oil Corporation)? Hoe kan wegtransport soulaas bieden als er ook voor de

vrachtauto's te weinig diesel is? Het aantal slachtoffers ten gevolge van de droogte kan alleen beperkt worden als de centrale overheid haar ongemotiveerde organisatiekanalen zo snel mogelijk weet te bewegen tot een werkzame coördinatie tussen Food Corporation of India, de Indiase spoorwegen en plaatselijke hulpverleners. Vooralnog is politiek India slechts uit op macht en persoonsverheerlijking. Binnenlands zwart geld en buitenlandse steekpenningen maken het politieke pokerspel compleet. Ondertussen denken de onderdrukte miljoenen aan wat ze volgende week zullen eten. Het laatste beetje geloof in politiek en in belangenbehartiging via parlementaire weg, dat sommigen van hen nog hadden, zullen ze weldra overboord gooien. Alleen de linkse partijen, gesteund door vakbonden en boerenbonden, kunnen de arme massa's een alternatief bieden in de toekomst. Of zullen de arme massa's het alternatief ooit zelf kunnen scheppen?

Twan Custers is lid van de landelijke Indiawerkgroep